

11.11.11 VERKIEZINGS MEMORANDUM LOKAAL MONDIAAL BELEID

**Provinciale en
gemeenteraadsverkiezingen
13 oktober 2024**

Strength in numbers

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
DE GLOBALE CONTEXT WAARIN WE VANDAAG LEVEN: Kiezen voor samenwerken over grenzen heen.	5
AANBEVELING 1: Zorg voor mensen, middelen, visie, inspraak en ondersteuning: de vijf hoekstenen van lokaal mondiaal beleid	6
AANBEVELING 2: Een mondiale gemeente waar iedereen deelneemt	12
> Dekoloniseer je gemeente > Superdiversiteit als vertrekpunt > Wees een solidaire gemeente	
AANBEVELING 3: Kies voor een ethisch, klimaatbewust en duurzaam lokaal beleid over beleidsdomeinen heen	16
> Voer een ambitieus klimaatbeleid en werk aan de eigen ecologische impact op de rest van de wereld > Kiest voluit voor een duurzaam aankoopbeleid > Sensibiliseer over mondiale rechtvaardigheid en internationale solidariteit	

INLEIDING

Op zondag 13 oktober 2024 trekken stemgerechtigde inwoners in ons land naar de stembus om nieuwe lokale en provinciale bestuurders aan te duiden. Wie dat wenst, tenminste. Want vanaf deze verkiezingen geldt er geen opkomstplicht meer voor de gemeentelijke en provinciale verkiezingen.

Daar ligt een grote uitdaging: hoe krijgen we zoveel mogelijk mensen naar de stembus? Voor het eerst in België zullen we onze medeburgers, van jong tot oud, moeten overtuigen van het groot belang om hun stem te gebruiken. Zeker in deze tijd, waarin de democratie en de grondrechten van mensen vaak ter discussie staan, is dit een belangrijke uitdaging. Onder meer via initiatieven als 'Iedere stem telt!' werken vele organisaties hieraan.

Momenteel werken de politieke partijen in hun programma's al volop de krijtlijnen uit voor beleid dat zij voor de toekomst zien. Dat biedt mogelijkheden: we kunnen met hen in dialoog gaan over onze visie op het beleid. Welke plaats krijgt internationale solidariteit in het lokale beleid? Welke keuzes verwachten we van onze gemeente of stad?

Een eigentijdse gemeente hoeft vandaag niet meer te kiezen of ze een mondiale gemeente wil zijn. Want elke gemeente is intussen mondiaal!

De superdiverse samenleving is een feit. In onze scholen, verenigingen, zorgvoorzieningen, culturele instellingen en op ons werk. De klimaatcrisis doet ons beseffen dat we wereldwijd in dezelfde storm zitten – maar niet allemaal in hetzelfde bootje. Ook andere uitdagingen, zoals migratie drukken ons met de neus op de feiten. En ook de mechanismen die armoede en ongelijkheid in stand houden overstijgen de gemeentegrenzen. Elke aankoop die de gemeente doet heeft een globale dimensie en dat plaatst ons voor een verantwoordelijkheid. Om de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) te halen is het essentieel om het lokale en het globale niveau meer met elkaar te verbinden.

In 2023 werden we geconfronteerd met een spijtige opeenvolging van crisissen: de aardbevingen in Turkije en Marokko, de stortvloed in Libië, de conflicten in Oekraïne of in Gaza... Er groeide heel wat lokale solidariteit vanuit burgers en lokale verenigingen. Op zulke momenten verwachten burgers ook dat het lokale bestuur actie onderneemt. Ze rekenen op steun en solidariteit van hun stad of gemeente. Niet

alleen in financiële zin, maar ook door zich krachtig uit te spreken tegen onrecht en mensenrechtenschendingen, door het geweld te veroordelen en door een platform te bieden aan burgers die hun stem willen laten horen. Het is zinvol om na te denken binnen welk kader dit kan in de gemeente.

Met andere woorden: het is meer dan ooit cruciaal om bij elke beleidskeuze een mondiale bril op te zetten. Een stad of gemeente die niet investeert in internationale solidariteit holt achter de feiten aan.

Toch is niet iedereen daarvan overtuigd. Paradoxaal genoeg staat internationale solidariteit de laatste jaren als beleidsdomein veeleer ter discussie. De bouwstenen van internationale solidariteit, die voor ons evident zijn, kunnen in sommige steden en gemeenten op minder steun rekenen: de budgetten staan onder druk en adviesraden worden in vraag gesteld of zelfs stopgezet. Een structurele beleidsvisie die beleidsdomeinen overstijgt, ontbreekt dikwijls. En klimaatbekkernissen reiken vaak niet verder dan de grenzen van de gemeente.

Een duurzame en solidaire samenleving begint nochtans op lokaal niveau. De gemeente of stad is de plek waar mensen samenleven, wonen, naar school gaan en werken. Het is de plek waar het beleid gerealiseerd wordt en waar we allen voelen hoe onze samenleving ervoor staat. Kortom, een gemeente of stad is het beleidsniveau dat het dichtst bij de burger staat.

Samen kunnen we ervoor zorgen dat internationale solidariteit een prominente plek op de beleidsagenda krijgt. Zet je in om zoveel mogelijk gelijkgestemden in je gemeente of stad te mobiliseren die het belang van deze kwestie delen. Denk aan lokale vrijwilligers van ngo's en middenveldorganisaties, initiatieven van de 4de Pijler¹, verenigingen van burgers met een migratieachtergrond, armoedeorganisaties, vluchtelingenwerkgroepen, gemeenteammbtenaren, en individuele burgers met een hart voor mondiale rechtvaardigheid.

11.11.11 gelooft in de kracht van onderuit. Door samen te komen, hebben we reële impact. Want als we onze krachten bundelen, wordt elke 1 sterker. Zo worden we 1 groep. Vele 1'en bij elkaar. 1 beweging die wereldwijd verbindt. En zo krijgt ieder 1 de kans op een menswaardig bestaan.

¹ <https://11.be/4depijler/wie-de-4de-pijler>

11.11.11 is de koepel van internationale solidariteit. Wij willen uitbuiting de wereld uit. Iedereen – waar ook ter wereld – heeft recht op een menswaardig bestaan. Om echt iets te veranderen moeten macht en middelen eerlijker worden verdeeld.

We richten onze blik dan ook op de wereld en stellen het huidige systeem in vraag. Een rechtvaardige wereld voor mens en natuur kan als we samen druk zetten. Met 11.11.11 brengen wij mensen, groepen en organisaties bijeen om die verandering waar te maken. Want samen staan we sterker dan alleen.

11.11.11 STRENGTH IN NUMBERS

In dit memorandum geeft 11.11.11, als koepel van internationale solidariteit, aanbevelingen voor een sterk lokaal mondiaal beleid voor de periode van 2025 tot 2032. Het is een instrument waar lokale vrijwilligers en organisaties mee aan de slag kunnen. Voor de verkiezingen kan je de tekst gebruiken om de kandidaten en de partijen aan te spreken en te overtuigen om onze aanbevelingen op te nemen in hun programma's.

Na de verkiezingen biedt deze tekst een handleiding voor de nieuwe beleidsverantwoordelijken om een beleidsnota uit te werken en die in te schrijven in de Beleids- en Beheerscyclus voor de periode van 2026 tot 2032 van de gemeente.

In het eerste deel van het memorandum vind je de visie en concrete beleidseisen. Het is echter essentieel om dit memorandum te vertalen naar de specifieke context van je stad of gemeente. Ga hierbij in dialoog met alle betrokken burgers in je gemeente, waaronder lokale groepen van 11.11.11 en vrijwilligers van lidorganisaties van 11.11.11², 4de Pijlerinitiatieven, verenigingen van mensen met een migratieachtergrond en andere burgers die zich inzetten voor internationale solidariteit. Neem ook contact op met verenigingen en burgerinitiatieven die actief zijn op andere sociale terreinen. Aarzel niet om ambtenaren voor internationale solidariteit en geïnteresseerde gemeenteraadsleden te betrekken als waardevolle gesprekspartners.

² <https://11.be/leden>

DE BELEIDS- EN BEHEERSCYCLUS (BBC)

Sinds de verkiezingen van 2014 verplicht Vlaanderen elke gemeente om een beleidsplan op te stellen voor de volledige bestuursperiode van zes jaar. Deze "beleids- en beheerscyclus" (BBC) omvat alle acties en bestuursdaden die de gemeente wenst te realiseren en verbindt aan elke actie ook meteen een budget.

De BBC wordt uitgewerkt tijdens het eerste werkjaar van de bestuursperiode (2025) en bepaalt het beleid tijdens de zes volgende jaren (2026 – 2032). De acties en budgetten die opgenomen zijn in de BBC worden uiteraard jaarlijks herzien, bijgestuurd en aangepast aan de context. Maar in de praktijk is het erg moeilijk om nog nieuwe beleidsvoorstellen toe te voegen als ze niet bij aanvang zijn opgenomen in de BBC.

Zorg er dus voor dat beleidsvisie rond internationale samenwerking tijdens het eerste jaar van het nieuwe bestuur verankerd wordt in de BBC van je gemeente met concrete acties en budgetten.

DE GLOBALE CONTEXT WAARIN WE VANDAAG LEVEN

KIEZEN VOOR SAMENWERKEN OVER DE GRENZEN HEEN

“Gezien de globale uitdagingen waar we voor staan, hebben we méér samenwerking en internationale solidariteit nodig. Niet minder!”

De wereld hobbelt van crisis naar crisis. Dat voelen we allemaal. Deze crisissen kennen geen grenzen; ze houden geen halt voor onze deur of bij een grensovergang. België is geen eiland. En meer dan ooit geldt dat ook voor onze steden en gemeenten.

Die crisissen zijn niet gewoon externe rampen die ons plots overkomen. Vaak hebben ze hun oorsprong in beslissingen en keuzes die in het verleden genomen zijn. En zo zullen de beslissingen die vandaag genomen worden ook een echo hebben in de toekomst.

We leven dan op een kantelpunt. Politici en beleidsmakers spelen een belangrijke rol om de balans naar de juiste kant te laten overhellen. Op alle niveaus hebben ze hierin een verantwoordelijkheid op te nemen, ook in onze steden, gemeenten en provincies.

Daarom spreekt 11.11.11, samen met zijn vele lokale vrijwilligers, vandaag de lokale besturen aan rond de mondiale uitdagingen waar we voor staan:

- > De **verdediging van mensenrechten** en het **internationaal recht**, en hoe we hiernaar kunnen handelen.
- > Het **vrijwaren van de democratie**, evenzeer in onze steden en gemeenten, met voldoende ruimte voor de kracht van onderuit, de stem van het middenveld en voor democratische participatie van iedereen.
- > De **strijd voor klimaatrechtvaardigheid** en de koers richting **rechtvaardige energietransitie**. Slagen we erin om onze klimaatengagementen waar te maken en om een versnelling hoger te schakelen, ook binnen onze gemeente? Of kantelen we richting meer droogte, meer klimaatcrisissen, meer klimaatvluchtelingen en een minder

leefbare planeet? En lukt het om tegelijk ook de meest kwetsbaren mee te nemen in een betaalbare en sociaal rechtvaardige energietransitie?

- > Een **rechtvaardig migratiebeleid** met een **kwaliteitsvolle bescherming van mensen op de vlucht** garanderen. Vandaag zijn een recordaantal mensen op de vlucht voor oorlog, geweld en vervolging? Maken we ook in onze eigen samenleving plaats voor een solidaire aanpak en voor kwaliteitsvolle opvang en bescherming? Of blijven we koppig geloven dat met steeds hogere hekken en het ‘terugduwen’ van mensen we onze veiligheid kunnen garanderen?
- > De **strijd tegen ongelijkheid**: De ongelijkheid groeit niet alleen mondiaal, maar ook in onze eigen straten, buurten en wijken. Ook hier hebben veel medeburgers het moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen. Hoe pakken we die ongelijkheid rechtvaardig aan, zowel lokaal als mondiaal?

De huidige crisissfeer lijkt ons te verlammen en zet ons op het pad van kortetermijnoplossingen en terugplooiën op onszelf. Dat is begrijpelijk, maar het werkt niet. In plaats van ons vast te klampen aan oude recepten, is dit het moment om gedurfde, toekomstgerichte keuzes te maken.

Want het goede nieuws is dat er keuzes mogelijk zijn die tegelijk goed zijn voor inwoners aan de andere kant van de wereld. Het goede nieuws is dat er beslissingen mogelijk zijn die tegelijk goed zijn voor de mens én voor de planeet. Met andere woorden: Er zijn een hele resem beleidsoplossingen waarbij iedereen wint!

Gezien de globale uitdagingen waar we voor staan, hebben we dus méér samenwerking en internationale solidariteit nodig, niet minder.

Beleidsmakers nemen hun verantwoordelijkheid door te investeren in internationale solidariteit. Niet alleen financieel, maar ook door burgers te sensibiliseren voor deze mondiale uitdagingen en door als gemeente of stad het goede voorbeeld te tonen. Kortom door te kiezen voor die beleidsoplossingen waarbij iedereen wint, zowel lokaal als mondiaal!

Dat is wat we van onze beleidsmakers verwachten voor, tijdens en na de verkiezingen van 13 oktober!

AANBEVELING 1

**ZORG VOOR MENSEN,
MIDDELEN, VISIE,
INSPRAAK EN
ONDERSTEUNING –
DE HOEKSTENEN
VAN EEN LOKAAL
MONDIAAL BELEID.**

Elk bestuursniveau heeft de verantwoordelijkheid om een actief beleid rond internationale solidariteit te voeren. Niet alleen de federale en Vlaamse overheid dus, maar ook de provinciale en lokale overheden.

Het startpunt van dat beleid is het opstellen van een **gemotiveerde beleidsnota** over internationale solidariteit en het aanstellen van een **schepen van internationale solidariteit** in de gemeente. Maar het vraagt ook een **significant budget** en het voorzien van specifieke **ambtelijke ondersteuning**. De gemeente heeft bovendien ook de taak om **participatie, inspraak en advies door burgers en verenigingen uit het middenveld** te organiseren.

Deze hoekstenen voor een duurzaam internationaal beleid zijn uiteraard niet nieuw. Veel gemeenten in Vlaanderen hebben deze keuzes reeds gemaakt. 11.11.11 heeft ze ook steeds vooropgesteld, verkiezing na verkiezing, samen met geëngageerde burgers en het middenveld. Maar intussen lijken deze hoekstenen opnieuw ter discussie te staan in diverse Vlaamse gemeenten. Daarom plaatsen we ze in dit memorandum opnieuw als prioriteit voorop.

1. BENOEM EEN SCHEPEN VAN INTERNATIONALE SOLIDARITEIT

Natuurlijk is internationale solidariteit combineerbaar met andere bevoegdheden. Maar het blijft belangrijk om, ook in kleinere gemeenten, een titelvoerende 'Schepen voor Internationale Solidariteit' te benoemen die deze bevoegdheid met een positieve motivatie opneemt. Dit is uiteraard combineerbaar met andere bevoegdheden, maar het blijft belangrijk om het als officiële titel en bevoegdheid te expliciteren.

2. VERANKER DE VISIE OVER INTERNATIONALE SOLIDARITEIT IN EEN BELEIDSNOTA EN IN DE 'BELEIDS- EN BEHEERSCYCLUS' (BBC) VAN DE GEMEENTE

Een beleidsvisie, gevoed vanuit de lokale realiteit en uitgewerkt met participatie en inspraak van het maatschappelijke middenveld, is onontbeerlijk als fundament voor het mondiale beleid van je gemeente, stad of provincie.

Vraag aan de schepen om tijdens het eerste jaar van de nieuwe legislatuur (2025) een beleidsnota uit te werken en te publiceren. Dit memorandum kan dienen als vertrekpunt of inspiratiebron.

Nadien is het belangrijk dat deze beleidsvisie vertaald wordt in concrete beleidsacties. En dat deze ingeschreven worden in de beleid- en beheerscyclus van de gemeente voor de periode van 2026 tot 2032.

3. NEEM DE DUURZAME ONTWIKKELINGSDOELSTELLINGEN (SDG'S) ALS ALGEMEEN BELEIDSKADER (EN STEEK EEN TANDJE BIJ TEGEN 2030!)

In 2018 namen heel wat steden en gemeenten de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) als algemeen kader voor hun beleid. Dat is sterk, want de kracht van de SDG's bestaat erin dat ze 17 doelstellingen samenbrengt en op die manier de solidaire, sociale, economische en ecologische dimensie met elkaar verbindt in een overkoepelende duurzaamheidsagenda.

De SDG's zijn een waardevol instrument voor steden en gemeenten. Niet alleen als richtlijn voor beleid, maar ook als raamwerk om burgers bewust te maken en betrokkenheid te stimuleren voor duurzame verandering. De Vlaamse Vereniging van Steden

en Gemeenten plaatst de SDG's dan ook centraal als leidraad voor een duurzame gemeente. Bovendien voorziet de VVSG de gemeenten van diverse interessante werkinstrumenten om actief met de SDG's aan de slag te gaan.

'Doe zo verder' is dus onze boodschap. We roepen de steden en gemeenten op om te blijven investeren in de SDG's. Maar ook om nog een tandje bij te steken. Want de SDG's zouden in 2030 gerealiseerd moeten zijn. Het zal dus in deze legislatuur moeten gebeuren!

In dit kader roepen we steden en gemeenten op om vooral de mondiale dimensie van de SDG's voor ogen te houden. De SDG's leggen een bijzondere verbinding tussen het lokale en het mondiale niveau. Vaak beperkt de focus van steden en gemeenten zich echter tot wat ze binnen hun eigen grenzen kunnen bereiken, zoals op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg, klimaatinspanningen, enzovoort.

Het mondiaal beleid kan de rol opnemen om die lokale blik te verruimen naar de wereld. En om de lokale acties in de gemeente te verrijken vanuit het perspectief van mondiale solidariteit.

4. ORGANISEER PARTICIPATIE, ADVIES EN INSPRAAK VANUIT DE BURGERS EN HET MIDDENVELD

Heel wat gemeenten hebben een Gemeentelijke Raad voor Internationale Solidariteit (GRIS). Zo een adviesraad is één mogelijkheid om de inspraak en participatie van burgers en van de verenigingen rond mondiale thema's te organiseren. De GRIS kan een dynamisch platform zijn waar ngo's, 4de Pijlerinitiatieven, verenigingen van burgers met een migratieachtergrond en individuele burgers die begaan zijn met internationale solidariteit elkaar ontmoeten, ideeën uitwisselen, elkaar versterken en een adviesrol opnemen naar gemeentelijk beleid toe.

De rol van adviesraden wordt al eens in vraag gesteld. Functioneren ze goed? Wie vertegenwoordigen ze? Wie vindt er de weg naartoe? Zijn het niet altijd diezelfde die komen vergaderen of het woord nemen? Voelen jongeren zich aangesproken?

Het zijn terechte kritische vragen, die echter geen reden zijn om adviesraden stop te zetten. Integendeel, het beleid heeft een opdracht om te investeren in meer en nog betere participatie. Want participatie werkt en leidt tot betere beslissingen. Deze vragen moeten dus uitdagen om participatie beter te organiseren maar niet om ze af te schaffen. Vernieuwende vormen van participatie zoals wijkraaden, netwerkmomenten, debatavonden, polls via sociale media, interactieve stands op evenementen, ... kunnen als inspiratie dienen om de werkwijze van de GRIS te herdenken.

5. VOORZIE STRUCTURELE ONDERSTEUNING VANUIT DE GEMEENTE

Het is belangrijk dat minstens één medewerker van de gemeente 'internationale solidariteit' uitdrukkelijk in zijn of haar functieomschrijving heeft. In een kleinere gemeente kan dit een deeltijdse functie zijn. In grotere steden is dat best een dienst met meerdere medewerkers.

Die ambtenaar neemt de coördinatie op en speelt een verbindende rol tussen iedereen die betrokken is bij mondiale thema's: vrijwilligers, verenigingen, 4de Pijlerinitiatieven, scholen, bedrijven of jongerenorganisaties. Ambtenaren kunnen als coach optreden, subsidietrajecten in goede banen leiden, de GRIS ondersteunen en bruggen bouwen tussen de verschillende diensten die bezig zijn met duurzaamheid, klimaat, diversiteit, integratie, aankoopbeleid, enzovoort.

De gemeente kan ook een interne werkgroep instellen met medewerkers uit diverse diensten. Deze werkgroep kan dan bewaken dat de gemeente op koers blijft op het vlak van duurzaamheid (SDG's), klimaatbeleid en internationale solidariteit.

Ook als de stad of gemeente een internationale 'stedenband' heeft met een partnergemeente is een ambtenaar onmisbaar om de coördinatie hiervan op te nemen.

6. VOORZIE EEN SIGNIFICANT BUDGET

De hoge inkomenslanden gingen in het kader van de Verenigde Naties de verbintenis aan om minstens 0,7% van hun bruto nationaal inkomen te besteden aan internationale solidariteit. Elk beleidsniveau heeft de verantwoordelijkheid om hieraan bij te dragen. Ook steden, gemeenten en provincies.

België haalt deze 0,7%-norm (nog) niet, maar elke gemeente, stad of provincie kan eraan bijdragen door een voldoende hoog budget te voorzien om te investeren in initiatieven van internationale solidariteit.

Ook de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten (VVSG) stelt in haar memorandum de 0,7%-norm voorop voor elke gemeente. Het gaat om een budget van '0,7% van de gewone begroting' van de gemeente.

Afhankelijk van de context in je gemeente kan je een aangepast streefdoel formuleren. Een budget van 2 euro per inwoner, bijvoorbeeld, zou in veel Vlaamse gemeenten al een stevige stap vooruit zijn. Vermijd in elk geval een vermindering van het budget of verschuiving van het budget naar andere beleidsdomeinen.

IN SUBSIDIEREGLEMENTEN BEVELEN WE EEN EVENWICHTIGE VERDELING AAN TUSSEN:

ACTIES IN DE EIGEN GEMEENTE

- › Steun aan initiatieven van verenigingen, scholen en van de gemeente zelf die bijdragen aan educatie en sensibilisering over mondiale thema's.
- › Werkingsmiddelen voor de 'Gemeentelijke Raad voor Internationale Solidariteit' en voor haar leden.

STEUN AAN INTERNATIONALE PROJECTEN EN INITIATIEVEN

- › Steun aan structurele initiatieven waaronder de programma's van ngo's
- › Steun aan 4de Pijlerinitiatieven (burgerinitiatieven voor internationale solidariteit met een actieve werking in de gemeente), met een bijzondere aandacht voor initiatieven van verenigingen met een migratieachtergrond.
- › Steun aan uitwisselingen in het kader van een stedenband of tussen verenigingen of scholen.
- › Steun aan mensen die korte engagementen aangaan in het Globale Zuiden (stages van studenten, jeugdwerkers, enzovoort)

EEN NOMINATIEVE BIJDRAGE AAN 11.11.11 ALS KOEPELORGANISATIE VAN INTERNATIONALE SOLIDARITEIT IN VLAANDEREN

11.11.11 verenigt niet alleen honderden vrijwilligers, actief in vrijwel elke Vlaamse gemeente, maar ook meer dan 250 middenveldorganisaties, ngo's en 4de Pijlerinitiatieven die aangesloten zijn bij 11.11.11. Deze organisaties kunnen allen beroep doen op de gezamenlijke financiële middelen van 11.11.11 om hun initiatieven van internationale solidariteit te realiseren. Daarom voorzien heel wat gemeenten in hun reglement jaarlijks ook nominatieve bijdrage voor 11.11.11 als koepelorganisatie.

NOODHULP

In 2023 werden we geconfronteerd met een tragische opeenvolging van noodhulpcrisissen: de aardbevingen in Turkije en Marokko, de overstromingen in Libië, de crisis in Gaza, de aardbevingen in Afghanistan, ... Er groeide heel wat solidariteit vanuit burgers en lokale verenigingen. Zij verwachten op zulke momenten ook steun en solidariteit vanuit hun gemeente.

Het is daarom zeker zinvol om vooraf goede afspraken te maken over hoeveel ruimte de gemeente voorziet voor noodhulp. Hoe organiseert de gemeente dit? Welke steun biedt de gemeente? Binnen welk kader en vanuit welk budget?

SLEUTELAANBEVELINGEN

- › Er is een titelvoerende schepen voor internationale samenwerking en die publiceert een beleidsnota over mondiale solidariteit.
- › Het college van burgemeester en schepenen gebruikt de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) als leidraad voor de opmaak van de beleids- en beheerscyclus 2026 - 2030.
- › De gemeente verhoogt haar inspanningen voor de realisatie van de SDG's en betreft alle diensten en beleidsdomeinen hierbij.
- › De gemeente stelt een mondiale ambtenaar aan om het overzicht van de bestuurlijke initiatieven rond internationale solidariteit te bewaken en te coördineren.
- › De gemeente voorziet een significant budget voor de ondersteuning van projecten in partnerlanden en van lokale initiatieven rond mondiale solidariteit in de gemeente zelf.
- › De gemeente werkt een evenwichtig subsidiereglement uit voor de verdeling van de beschikbare publieke middelen voor internationale solidariteit.
- › De gemeente organiseert en stimuleert de actieve participatie van burgers en verenigingen uit het middenveld aan het lokale mondiale beleid. Dit kan via een gemeentelijke adviesraad voor internationale solidariteit (GRIS) en/of via andere innovatieve participatievormen.
- › De gemeente heeft bijzondere aandacht voor de participatie van verenigingen en initiatieven van burgers met een migratieachtergrond en ondersteunt deze ook actief.
- › De gemeente sensibiliseert de burgers over lokale én mondiale dimensie van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen en spreekt de burgers aan op de gedeelde verantwoordelijkheid om die die samen te realiseren.

AANBEVELING 2

**EEN MONDIALE
GEMEENTE WAAR
IEDEREEN AAN
DEELNEEMT.**

1. DEKOLONISEER JE GEMEENTE

Dekoloniseren is meer dan een modewoord. Het is meer dan terugblikken naar ons verleden. Het gaat vooral over de toekomst. Over hoe we samen de samenleving van morgen vorm willen geven.

Je gemeente dekoloniseren start inderdaad met een kritische kijk op ons verleden. Het is cruciaal dat het beleid beelden, symbolen, straatnamen en tradities in vraag durft stellen die verwijzen naar een koloniaal verleden van onrecht en uitbuiting. Een verleden waar we nu kritisch afstand van nemen.

Maar dekolonisering gaat ook over (koloniale) machtsverhoudingen die ook vandaag nog doorwerken in ons handelen en denken. Dekoloniseren gaat over spreekruimte, representatie en participatie: in hoeverre kan elke burger gelijkwaardig en volwaardig deelnemen aan onze samenleving? Telt iedereen mee in onze gemeente?

Is de gemeente bereid om de 'macht' op gelijke wijze te verdelen en ook toe te vertrouwen aan burgers die historisch gezien minder toegang hadden tot deze machtsstructuren? In hoeverre weegt hun stem mee in het beleid en de besluitvorming? Zijn de kieslijsten van de politieke partijen, bijvoorbeeld, een werkelijke afspiegeling van de diverse bevolking van de gemeente?

Het ontwikkelen van beleid op dit gebied begint uiteraard met de duidelijke bestrijding van racisme en discriminatie. Maar dekoloniseert de gemeente ook toekomstgericht door te streven naar een evenredige vertegenwoordiging van alle gemeenschappen en burgers in de openbare ruimte en communicatie? En is de gemeente hierbij bereid om een inhaaloperatie te doen voor haar inwoners met een migratieachtergrond?

2. SUPERDIVERSITEIT ALS VERTREKPOINT

Naast de regio Brussel, zijn Antwerpen, Gent, Genk en Vilvoorde de vier steden in het Vlaamse gewest

waarvan meer dan de helft van de inwoners een migratieachtergrond heeft.³ Het is onmiskenbaar dat onze samenleving buitengewoon divers is.

Het is dan ook hoog tijd om deze superdiversiteit te vertalen in het lokaal beleid. Niet als een 'probleem', maar als een positief vertrekpunt waaruit onze samenleving kracht kan halen.

Er zijn steeds meer lokale verenigingen en socio-culturele initiatieven van personen met een migratieachtergrond, of 'diaspora-initiatieven', zoals we ze ook wel noemen. Er ligt een hele uitdaging om de samenwerking met deze organisaties te versterken en hun betrokkenheid te vergroten. De praktijk leert ons dat dit niet vanzelf komt. Het vereist een open dialoog en tijd om elkaar te leren kennen. Taal kan een barrière vormen en er heerst soms wederzijds wantrouwen. Maar de gemeente heeft alleen maar voordeel bij een goede dialoog en positieve samenwerking tussen de diverse gemeenschappen. Door deze verenigingen actief te betrekken bij de bestaande structuren rond sociaal beleid, cultuurbeleid, jeugdbeleid, sportbeleid, seniorenbeleid en internationale solidariteit, zet iedereen een stap vooruit.

Vanuit het mondiale beleid kan er ook bijzondere aandacht zijn voor het ondersteunen van diaspora-organisaties die eigen projecten rond internationale solidariteit ondernemen.

3. WEES EEN SOLIDAIRE GEMEENTE

Je gemeente kan een belangrijke rol spelen voor mensen die op zoek zijn naar asiel en bescherming. Slagen we er samen in om voldoende opvangplaatsen te voorzien voor wie op zoek is naar bescherming als vluchteling, zodat niemand nog op straat hoeft te slapen? Staat je gemeente open om hieraan bij te dragen? En welke inspanningen doet je gemeente nu reeds?

³ Een persoon heeft een migratieachtergrond als ten minste één van de ouders in het buitenland – binnen of buiten Europa – is geboren.

Wij vinden dat elke gemeente haar verantwoordelijkheid op dit vlak moet opnemen, bij voorkeur vanuit een positieve en solidaire houding. 11.11.11, Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Caritas International, Amnesty International en Beweging.net roept elke gemeente daarom op om aan te sluiten bij het **Netwerk van Solidaire Steden en Gemeenten**.

Dit netwerk is er voor **alle lokale besturen** die een engagement opnemen voor mensen op de vlucht. Het gaat daarbij over het creëren van **opvangplaatsen**, over het aanbieden van kwaliteitsvolle ondersteuning aan initiatieven voor opvang en bescherming maar ook over het uitdragen van een positieve taal en beeldvorming over mensen op de vlucht.

Wereldwijd worden mensenrechtenverdedigers en activisten geconfronteerd met geweld en repressieve maatregelen. Lokale besturen kunnen voor hen een tijdelijke veilige haven bieden. Er zijn meer initiatieven nodig die mensenrechtenverdedigers, en in het bijzonder vrouwelijke mensenrechtenverdedigers, beschermen. Goede praktijkvoorbeelden zoals het Shelter City Initiative kunnen hiervoor als inspiratie dienen.

Concrete aanbevelingen zijn onder meer:

- › Zet zoveel als mogelijk in op de creatie van opvangplaatsen voor mensen op de vlucht, via een opvangcentrum of een lokaal opvanginitiatief.
- › Begeleid erkende vluchtelingen in hun zoektocht naar geschikte huisvesting.
- › Werk drempels weg die de toegang van mensen op de vlucht tot dienstverlening belemmeren.
- › Stimuleer inwoners om zich in te zetten voor de vrijwillige begeleiding van mensen op de vlucht.
- › Zet initiatieven op om mensen op de vlucht te betrekken in het lokale verenigingsleven en bij vrijtijdsactiviteiten.
- › Ondersteun scholen bij het opleiden van mensen op de vlucht.
- › Pleit voor en sluit je aan bij initiatieven die inzetten op de bescherming en opvang van mensenrechtenverdedigers.

Zodra een gemeente of stad zich engageert als Solidaire Gemeente, treedt het toe tot het lerend netwerk van Solidaire Gemeente. De gemeente in kwestie krijgt dan verdere begeleiding van de organiserende partners en steun van VVSG.

SLEUTELAANBEVELINGEN

- › De gemeente veroordeelt en bestrijdt elke vorm van racisme, neemt hierbij uitdrukkelijk een voorbeeldfunctie op, garandeert gelijke rechten voor iedereen en zet in op inclusie.
- › De gemeente zorgt voor een genderevenwicht in het college van Burgemeester en Schepenen en zet in op positieve acties, gedragscodes en diversiteitsplannen voor de uitvoerende diensten rond gendergelijkheid.
- › De gemeente dekoloniseert door met een kritische blik naar het verleden te kijken en beelden, symbolen, straatnamen of tradities in vraag te stellen die kwetsend en onrespectvol zijn voor bepaalde gemeenschappen en medeburgers. Maar ook door toekomstgericht in de openbare ruimte en in haar communicatie een evenredige representativiteit na te streven van alle gemeenschappen en medeburgers. Hierbij doet ze ook een inhaaloperatie voor haar inwoners met een migratieachtergrond.
- › De gemeente dekoloniseert door alle burgers gelijkwaardig en volwaardig te laten deelnemen aan onze samenleving en door spreek- en beslissingsruimte in handen te leggen van burgers of gemeenschappen die hier historisch amper toegang toe hebben.
- › De gemeente neemt superdiversiteit als uitgangspunt voor haar beleid. Ze voorziet middelen en acties om de participatie en samenwerking met personen, verenigingen en gemeenschappen met een migratieachtergrond te versterken.
- › De gemeente benadert de opvang en bescherming van mensen op de vlucht vanuit een positieve en solidaire beleidshouding. Ze voorziet in lokale opvangplaatsen in de gemeente en sluit aan bij het Netwerk Solidaire Steden en Gemeenten.

AANBEVELING 3

**KIES VOOR EEN
ETHISCH,
KLIMAATBEWUST
EN DUURZAAM
LOKAAL BELEID OVER
BELEIDSDOMEINEN
HEEN.**

1. DE GEMEENTE VOERT EEN AMBITIEUS KLIMAATBELEID EN WERKT AAN HAAR EIGEN ECOLOGISCHE IMPACT OP DE REST VAN DE WERELD.

De klimaatcrisis raakt niet iedereen even hard. Integendeel. De grootste gevolgen treffen de mensen en landen die er het minst verantwoordelijk voor zijn. Dat is klimaatonrecht.

Veel steden en gemeenten hebben klimaatplannen. Maar, zoals we weten, verloopt de klimaattransitie vandaag nog te traag en met te weinig ambitie. Ook in veel steden en gemeenten.

Wat zijn de klimaatambities van je gemeente? Welke acties zijn er de voorbije zes jaar gerealiseerd? Werden de resultaten opgevolgd en gemeten? Het nieuwe beleidsplan biedt mogelijkheden om een tandje bij te steken. Om nieuwe en meer ambitieuze klimaatacties in te schrijven in het beleid van 2026 tot 2032.

Er is namelijk nog heel wat werk aan de winkel om naar fossielvrije gemeentes over te schakelen. Vraag je gemeente het Non-Proliferatieverdrag van fossiele brandstoffen te ondertekenen (zoals vele lokale besturen wereldwijd reeds deden). Concreet kunnen gemeenten reclame voor fossiele energie weren uit de openbare ruimte, geen activiteiten van de fossiele industrie subsidiëren en meer investeren in energiebesparing, hernieuwbare energie en een slim net.⁴

Soms liggen de oplossingen voor internationale uitdagingen ook bij ons. Zo is onze manier van consumeren en produceren schadelijk voor mens en milieu. Spoor je gemeente aan stappen te zetten voor een meer duurzaam gebruik van grondstoffen en naar een circulaire economie.

Lokale besturen kunnen in samenwerking met bedrijven, kennisinstellingen en burgerinitiatieven heel wat lokale initiatieven in gang zetten. Denk aan

deelmobiliteit of het gebruik van herbruikbare verpakkingen. Circulariteit kan bovendien een belangrijk criterium worden bij openbare aanbestedingen. De duurzame ontwikkelingsdoelstellingen verbinden de klimaatuitdaging ook aan een rechtvaardige sociale en economische transitie. Want niet iedereen heeft de middelen en de mogelijkheden om mee te stappen in de klimaattransitie. Ook dat is klimaatonrecht. Met concrete maatregelen kan de gemeente een belangrijke rol spelen om te zorgen dat de mensen in de meest kwetsbare posities ook mee zijn. Hierbij is het cruciaal dat klimaatacties niet beperkt blijven tot één ambtenaar of één dienst, maar transversaal worden aangestuurd over de beleidsdomeinen heen.

Tot slot: We stellen vast dat de mondiale dimensie van de klimaatuitdaging dikwijls uit beeld verdwijnt. Gemeenten meten hun beleid af aan de hand van de resultaten die ze binnen de gemeentegrenzen realiseren. Maar het klimaatonrecht verbindt bij uitstek het lokale aan het mondiale. Het is daarom de opdracht van het lokale mondiale beleid om die globale dimensie in beeld te houden, bijvoorbeeld door het ondersteunen van internationale klimaatprojecten van organisaties actief in de gemeente. Of door burgers te sensibiliseren over internationale klimaatrechtvaardigheid.

2. DE GEMEENTE Kiest VOLUIT VOOR EEN DUURZAAM AANKOOPBELEID

Vind jij het ook belangrijk dat de producten die je aankoopt in faire omstandigheden zijn gemaakt, met respect voor mens, milieu en waardig werk? De gemeente kan op dat vlak een belangrijk voorbeeldrol opnemen door van haar leveranciers 'zorgplicht' te eisen voor alle producten en diensten die ze aankoopt.

Op dit moment mogen 193 gemeenten en 3 provincies in Vlaanderen met trots de titel van Faire Gemeente dragen. Deze lokale overheden hebben zich toegewijd aan het bevorderen van eerlijke handel, niet alleen op mondiaal niveau, maar ook met aandacht voor lokale ecologische principes en eerlijke

⁴ <https://11.be/verhalen/stop-de-verspreiding-van-fossiele-brandstoffen> - <https://fossilfuel treaty.org/cities>

voedselproductie. Dat is alvast een mooi resultaat. De vier trekkende organisaties (Fairtrade Belgium, Rikolto, Oxfam België en 11.11.11) blijven gemeenten motiveren om deze titel te behalen.

Maar een duurzaam aankoopbeleid kan veel meer omvatten. We roepen de gemeenten op om bij elke overheidsopdracht te eisen dat mensenrechten, arbeidsrechten en milieuvoorwaarden gerespecteerd worden en om deze criteria op te nemen in elke openbare aanbesteding.

In 2023 werden belangrijke stappen gezet naar een bindende Europese zorgplichtwet. In maart 2024 wordt die Europese zorgplicht-richtlijn officieel goedgekeurd, die vervolgens door alle lidstaten moet worden omgezet in nationale wetgeving. Maar gemeenten hoeven hier niet op te wachten. Ze kunnen nu alvast duurzame keuzes maken door bedrijven en producten die niet aan de 'zorgplicht' voldoen in overeenstemming met de OESO-, IAO- en VN-normen, te sanctioneren bij overheidsopdrachten.

Gemeenten kunnen daarvoor gebruik maken van de productfiches van de Vlaamse overheid die duurzaamheidscriteria en standaard duurzaamheidsclausules voor overheidsaankopen formuleren.

We moedigen de gemeenten ook aan om aan te sluiten bij bestaande initiatieven in diverse sectoren, zoals:

- Word of blijf een Faire Gemeente⁵
- Kies voor sociaal en ecologisch duurzame werken promokledij⁶
- Beleg het geld van de gemeente duurzaam en ethisch⁷
- Leg verantwoorde natuursteen in onze straten (TruStone)⁸
- Maak duurzame ICT-keuzes⁹
- Kies voor duurzaam hout & maak slimme keuzes voor de gemeentebossen¹⁰
- Ontwikkel een strategie rond eerlijke voeding en duurzame landbouw met aandacht voor een duurzame, lokale voedselstrategie

⁵ www.fairtradegemeenten.be/

⁶ <https://www.wsm.be/nl/doe-mee/materiaal/>

⁷ <https://www.fairfin.be/bankwijzer>

⁸ TruStone <https://www.imvoconvenanten.nl/nl/natuursteen/initiatief>

⁹ <https://catapa.be/nl/ctrlaldelete-onze-eisen-visie/>

¹⁰ Bos+

- Voor de implementatie van een duurzaam aankoopbeleid is het essentieel dat alle diensten zich bewust zijn van en betrokken zijn bij de duurzaamheidscriteria. Het is daarom belangrijk te investeren in trainingen voor alle personeelsleden. In het bijzonder door de verantwoordelijken voor het aankoopbeleid aan te moedigen om deel te nemen aan opleidingen over duurzaam inkopen, georganiseerd door instanties zoals VVSG, Schone Kleren Campagne, TruStone, en zovoort.

3. SENSIBILISEER OVER MONDIALE RECHTVAARDIGHEID EN INTERNATIONALE SOLIDARITEIT

Het creëren van draagvlak voor mondiale rechtvaardigheid vereist bewustzijn onder burgers over de oorzaken van huidige ongelijkheden en de noodzaak van structurele veranderingen. Iedereen kan een bijdrage leveren, aan deze mondiale agenda voor een duurzame, solidaire en leefbare wereld.

Gemeenten en provincies spelen een belangrijke rol door informerende en sensibiliserende activiteiten te ondersteunen en de participatie van burgers te stimuleren. Er zijn heel wat mogelijkheden:

- Steun voorzien voor verenigingen en organisaties die sensibiliserende activiteiten inrichten.
- Samen met de scholen investeren in wereldburgerschapseducatie.
- Informatie over mondiale thema's aanbieden via de eigen communicatiekanalen van de gemeente of via culturele activiteiten.

Bij dit alles verdienen jongeren bijzondere aandacht. Veel organisaties die werken rond duurzaamheid bieden educatieve pakketten aan voor jongeren. Als mondiale gemeente stimuleer je dit aanbod samen met de jeugdraad in jeugdverenigingen, bij de jeugdbeweging, via de Grabbelpas, enzovoort.

In dit opzicht is het ook belangrijk om bruggen te bouwen met burgers en verenigingen met een migratieachtergrond. Zij vertegenwoordigen een mondiale stem in de gemeente. En terecht verwachten zij ook dat hun stem en hun initiatieven aan bod kunnen komen in de gemeente. Samenwerking stimuleren over de gemeenschappen heen, zal ook positief zijn voor de sociale samenhang.

SLEUTELAANBEVELINGEN

- › De gemeente voert een ambitieus klimaatbeleid en werkt aan haar eigen ecologische impact op de wereld. Ze sensibiliseert, stimuleert en mobiliseert burgers om actief bij te dragen aan deze milieu- en klimaatinspanningen.
- › De gemeente wordt een 'faire gemeente' en spant zich in om de criteria die daaraan verbonden zijn maximaal te realiseren. Ze voorziet daarvoor administratieve ondersteuning en stimuleert hier rond de samenwerking tussen diverse diensten, verenigingen, handelaars en bedrijven.
- › De gemeente eist zorgplicht van al haar leveranciers en voor alle producten en diensten die ze aankoopt. Ze integreert de zorgplicht-criteria systematisch in de openbare aanbestedingen die ze uitschrijft.
- › De gemeente ondertekent het 'Non-Proliferatieverdrag van Fossiele brandstoffen', vermijdt steun aan reclame, evenementen of activiteiten van de fossiele industrie en investeert in energiebesparing.
- › De gemeente ontwikkelt een strategie rond eerlijke voeding en duurzame landbouw met aandacht voor een duurzame, lokale voedselstrategie.
- › De gemeente sensibiliseert over mondiale rechtvaardigheid. Ze stimuleert scholen, jongerenorganisaties en verenigingen om dit ook te doen en ondersteunt dit door een budget voor draagvlakversterkende activiteiten te voorzien.
- › De gemeente maakt haar mondiale betrokkenheid zichtbaar via haar communicatiekanalen. Ze biedt ook ruimte aan verenigingen, initiatieven, campagnes, evenementen om die mondiale thema's aan bod te laten komen.

**KOEPEL VAN INTERNATIONALE
SOLIDARITEIT – 11.11.11 VZW**

Vlasfabriekstraat 11
1060 Brussel

+32 (0)2 536 11 11
info@11.be

www.11.be

Volg ons op

Strength in numbers